

Δευτέρα 2 Νοεμβρίου 2015

8^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελέγχου Λοιμώξεων
4-6 Νοεμβρίου 2015, Αθήνα

«Πολεμάμε τις λοιμώξεις βελτιώνοντας τη συμμόρφωση»
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΛΟΙΜΩΞΕΩΝ (Ε.Ε.Ε.Λ.)

Η Ελλάδα συγκαταλέγεται σήμερα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τα υψηλότερα επίπεδα μικροβιακής αντοχής, ενώ συνεχίζει να είναι πρώτη στη συνολική κατανάλωση αντιμικροβιακών παραγόντων.

Αναπόφευκτη συνέπεια της διασποράς των ανθεκτικών μικροβίων και της χρήσης των αντιβιοτικών, αποτελεί η έξαρση των ενδονοσοκομειακών λοιμώξεων από πολυανθεκτικά μικρόβια, με αύξηση της διάρκειας νοσηλείας, της νοσηρότητας και της θνητότητας των ασθενών, καθώς και δυσλειτουργία και σημαντική οικονομική επιβάρυνση του Υγειονομικού Συστήματος.

Είναι χαρακτηριστικό ότι, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (Π.Ο.Υ.), οι θάνατοι που σχετίζονται με λοιμώξεις από ανθεκτικά μικρόβια ανέρχονται στις **25.000** και **>23.000** ετησίως για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις Ηνωμένες Πολιτείες (Η.Π.Α.) αντίστοιχα, ενώ σε λιγότερο προηγμένα υγειονομικά συστήματα ο αριθμός αυτός είναι πολύ μεγαλύτερος.

Παράλληλα, το ετήσιο κόστος των επιπτώσεων των ενδονοσοκομειακών λοιμώξεων στις Ηνωμένες Πολιτείες (Η.Π.Α.) ανέρχεται στα **28.4 – 33.8** δισεκατομμύρια δολάρια, με αντίστοιχα **7** δισεκατομμύρια Ευρώ στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ένα δισεκατομμύριο στερλίνες στο Εθνικό Σύστημα Υγείας της Μεγάλης Βρετανίας (National Health System – NHS).

Με αυτά τα δεδομένα, ο έλεγχος των λοιμώξεων στους χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας αποτελεί **μείζον θέμα** τόσο σε διεθνές, όσο και σε **εθνικό επίπεδο**, ενώ **αφορά** το **σύνολο** του **ιατρικού, νοσηλευτικού και παραϊατρικού προσωπικού** όλων των βαθμίδων, καθώς και όσους ασχολούνται με οποιονδήποτε τρόπο με τη φροντίδα των ασθενών.

Το «όχημα» για τη βελτίωση της συμμόρφωσης των επαγγελματιών υγείας στα νοσοκομεία είναι η **ένταξη της πρόληψης στην καθημερινή κλινική πραγματικότητα**, η οποία αποτελεί **διαχρονική προσπάθεια** της Ελληνικής Εταιρείας Ελέγχου Λοιμώξεων (Ε.Ε.Ε.Λ.). Με τη διοργάνωση του **8^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Ελέγχου Λοιμώξεων**, με τίτλο «Πολεμάμε τις λοιμώξεις βελτιώνοντας τη συμμόρφωση», το οποίο θα πραγματοποιηθεί στις **4 – 6 Νοεμβρίου 2015** στην **Αθήνα** (ξενοδοχείο Royal Olympic), η Ε.Ε.Ε.Λ. προσπαθεί να κάνει **ακόμα ένα βήμα** προς την επίτευξη αυτού του στόχου.

Πρόκειται για ένα **σημαντικό επιστημονικό γεγονός**, στο οποίο θα συμμετάσχουν **έγκριτοι ειδικοί και διακεκριμένοι επιστήμονες**, πρωτοπόροι σε θέματα Δημόσιας Υγείας, τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς. Το Συνέδριο τελεί υπό την **αιγίδα του Υπουργείου Υγείας**.

Αυτά τόνισαν σήμερα σε **συνέντευξη τύπου**, με αφορμή τη διεξαγωγή του Συνεδρίου, ο Επίτιμος Πρόεδρος Δ.Σ. της Ε.Ε.Ε.Λ., Καθηγητής (Ομότιμος) Παθολογίας – Λοιμώξεων του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. **Γεώργιος Σαρόγλου**, η Πρόεδρος Δ.Σ. της Ε.Ε.Ε.Λ., Διευθύντρια της Νοσηλευτικής Υπηρεσίας του Νοσοκομείου «Ερρίκος Ντυνάν» Hospital Center, Πρόεδρος του Συνεδρίου κ. **Όλγα Δαληγγάρου – Βιλαέτη**, η Αντιπρόεδρος Δ.Σ. της Ε.Ε.Ε.Λ., Παθολόγος – Λοιμωξιολόγος, Υπεύθυνη του Γραφείου Μικροβιακής Αντοχής του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ., Πρόεδρος της Επιστημονικής Επιτροπής του Συνεδρίου κ. **Φλώρα Κοντοπίδου**, η Γενική Γραμματέας Δ.Σ. της Ε.Ε.Ε.Λ., Προϊσταμένη του Τμήματος Ποιότητας και Νοσηλεύτρια Επιτήρησης Λοιμώξεων του Γενικού Νοσοκομείου Ελευσίνας «Θριάσιο», Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής του Συνεδρίου κ. **Αγγελική Καραϊσκού** και ο Νοσηλευτής Ελέγχου Λοιμώξεων του Αντικαρκινικού – Ογκολογικού Νοσοκομείου «Άγιος Σάββας» κ. **Αριστοτέλης Παπαδημητρίου**.

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΚΑΘΗΓΗΤΗ Κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΑΡΟΓΛΟΥ

Όπως υπογράμμισε ο Καθηγητής κ. Σαρόγλου, η **ορθολογική χρήση των αντιβιοτικών υλοποιείται** μέσω της **εφαρμογής** στα νοσηλευτικά ιδρύματα ενός **προγράμματος επιτήρησης και επιμελητείας** των χορηγουμένων στους νοσηλευόμενους ασθενείς αντιβιοτικών, με τον τίτλο **“Antibiotic Stewardship”**. Το πρόγραμμα αυτό ήδη **εφαρμόζεται υποχρεωτικά** στα νοσοκομεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Η.Π.Α.

Σκοπός του **δεν είναι μόνο ο περιορισμός της κατανάλωσης των αντιβιοτικών**, αλλά και η **βελτίωση**, ευρύτερα, της **θεραπείας των λοιμώξεων**. Στο πρόγραμμα συμμετέχουν **όχι μόνο** εξειδικευμένοι **Λοιμωξιολόγοι και Παθολόγοι** ιατροί, αλλά και οι **κλινικοί φαρμακοποιοί** που υπηρετούν στο νοσοκομείο. Με την εφαρμογή του έχει γίνει κατορθωτό να **μειωθεί η θνητότητα από συγκεκριμένες λοιμώξεις**, οι **ημέρες νοσηλείας** των ασθενών και οι **ανεπιθύμητες ενέργειες** από τη **χορήγηση των αντιβιοτικών**.

Με σχετικό νόμο του Υπουργείου Υγείας, είναι, πλέον, **υποχρεωτική για όλα τα νοσηλευτικά ιδρύματα** και στην **Ελλάδα** η **εφαρμογή προγράμματος επιμελητείας** των αντιβιοτικών. Προς τούτο, έχει συσταθεί, μάλιστα, **ειδική ομάδα εργαζομένων** σε κάθε νοσοκομείο που λειτουργεί στο πλαίσιο της Επιτροπής Νοσοκομειακών Λοιμώξεων για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

ΕΙΣΗΓΗΣΗ Κ. ΟΛΓΑΣ ΔΑΛΗΓΓΑΡΟΥ - ΒΙΛΑΕΤΗ

Από την πλευρά της, η Πρόεδρος κ. Δαληγγάρου – Βιλαέτη επεσήμανε ότι η **Ε.Ε.Ε.Λ.** αποτελεί τη **μόνη επιστημονική Εταιρεία** στον Ελληνικό χώρο που ασχολείται **εξειδικευμένα** με την **πρόληψη των λοιμώξεων**, καθώς «αγκαλιάζει» όλο τον επιστημονικό χώρο που σχετίζεται με τα λοιμώδη νοσήματα, όπως νοσηλευτές, ιατρούς, φαρμακοποιούς, φυσιοθεραπευτές, τεχνολόγους κ.α. Η προσπάθεια της Εταιρείας επικεντρώνεται στη **διαμόρφωση μιας νέας κουλτούρας**, που θα **μετατρέπει την πρόληψη σε εφικτή πραγματικότητα** στην καθημερινή κλινική πρακτική, με **στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας**. Αυτό ακριβώς αντικατοπτρίζει και η **κεντρική θεματολογία** του 8^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της **«Πολεμάμε τις λοιμώξεις βελτιώνοντας τη συμμόρφωση»**.

Κατά τη διάρκεια του Συνεδρίου, που αυτή τη χρονιά είναι τριήμερο, οι ομιλίες περιλαμβάνουν όλους τους χώρους του νοσοκομείου όπου **απαιτείται η σωστή εφαρμογή των μέτρων πρόληψης και ελέγχου των ενδονοσοκομειακών λοιμώξεων**, όπως το **χειρουργείο**, τα **εξωτερικά ιατρεία**, τα **εργαστήρια ενδοσκοπήσεων** και τις **ειδικές μονάδες νοσηλείας**. Επιπλέον, αναλύονται ζητήματα που αφορούν στον **εξωνοσοκομειακό χώρο**, στον οποίο **αναδυόμενα λοιμώδη νοσήματα** εξελίσσονται σε **σημαντικές προκλήσεις** για τη Δημόσια Υγεία.

Παράλληλα, δε λείπουν κι εφέτος οι εκτενείς αναφορές στα θέματα που αφορούν στην **προώθηση της ορθολογικής χρήσης των αντιβιοτικών**, η οποία αποτελεί **βασικό μέτρο πρόληψης**, αλλά και **περιορισμού της μικροβιακής αντοχής**, καθώς, με το νέο Θεσμικό Πλαίσιο έχουν επέλθει και σε αυτόν τον τομέα **σημαντικές αλλαγές στα Ελληνικά νοσοκομεία**.

Σε κάθε Συνέδριο της Ε.Ε.Ε.Λ. επιδιώκεται η **ενεργή συμμετοχή** των μελών της, είτε ως **ομιλητές**, αναδεικνύοντας την **εμπειρία** και το **επαγγελματικό τους έργο**, είτε μέσα από **εξειδικευμένα κλινικά φροντιστήρια**, όπου τους δίνεται η δυνατότητα να **εκφράσουν** άμεσα **προβληματισμούς και προτάσεις**. Για το λόγο αυτόν, τόσο τα στρογγυλά τραπέζια, όσο και τα κλινικά φροντιστήρια αφορούν **σημαντικά και βασικά ζητήματα πρόληψης**, που απαιτούν **επιστημονικά τεκμηριωμένες πρακτικές και εφαρμόσιμες εφικτές λύσεις**.

Ενδεικτικά αναφέρονται η **εφαρμογή της υγιεινής των χεριών**, η **διαχείριση των ιατρικών αποβλήτων**, η **διερεύνηση και αντιμετώπιση των επιδημιών** και η **πολιτική χρήσης των στολών** στους επαγγελματίες υγείας. Τα θέματα των διαλέξεων που έχουν επιλεγεί, κάποια από τα οποία **αναλύονται από γνωστούς στο χώρο ξένους ομιλητές**, χαρακτηρίζονται από **ιδιαίτερο δεοντολογικό και κοινωνικό ενδιαφέρον** και αφορούν το κοινό, τους ασθενείς και τους επαγγελματίες υγείας, όπως η **συμμετοχή των συνοδών των ασθενών στην πρόληψη των νοσοκομειακών λοιμώξεων**, η **ευαισθητοποίηση του κοινού** σε θέματα πρόληψης και η **πιστοποίηση των Ελληνικών νοσοκομείων**.

«Το Συνέδριο **συγκεντρώνει** κάθε χρόνο το **ενδιαφέρον μεγάλου αριθμού συναδέλφων** από όλη την Ελλάδα, αποτελώντας μια **δραστική επιστημονική κίνηση** που στοχεύει στη **συνεχή ενημέρωση, επιμόρφωση και εκπαίδευση** όλων όσοι συμμετέχουμε στο υγειονομικό σύστημα, αλλά, **πρωτίστως**, στην **αλλαγή της ατομικής και συλλογικής μας κουλτούρας**, με **μια και μοναδική** τελική **επιδίωξη**: την **ασφάλεια των ασθενών** στη χώρα μας» κατέληξε η κ. Δαληγγάρου.

ΕΙΣΗΓΗΣΗ κ. ΦΛΩΡΑΣ ΚΟΝΤΟΠΙΔΟΥ

Στη **μικροβιακή αντοχή** και τη **νέα σχετική νομοθεσία** αναφέρθηκε η κ. Κοντοπίδου, σημειώνοντας ότι το πρόβλημα αποτελεί **μια από τις βασικότερες προτεραιότητες δημόσιας υγείας** σε παγκόσμιο επίπεδο. Το **2015**, μάλιστα, ο Π.Ο.Υ. ολοκλήρωσε την **διαβούλευση** για την **εφαρμογή Σχεδίου Δράσης** για την αντιμετώπισή του σε **διεθνή κλίμακα**, αναγνωρίζοντας τη μικροβιακή αντοχή ως **μια από τις κυριότερες «απειλές»** για τη δημόσια υγεία.

Το **πρόσφατο Νομοθετικό Πλαίσιο** για την αντιμετώπισή της και για τον **έλεγχο των νοσοκομειακών λοιμώξεων** σε χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας, που **ήδη έχει ξεκινήσει να**

εφαρμόζεται στα **Ελληνικά νοσοκομεία**, αποσκοπεί στη θεώρηση του ζητήματος μέσα από μια **ολιστική προσέγγιση**, απαιτώντας την **ενεργό συμμετοχή** όλων των σχετικών φορέων.

Ακριβώς για το λόγο αυτόν, με δεδομένη την προσπάθειά της να **συμβάλλει ουσιαστικά** στην **καταπολέμηση** της **μικροβιακής αντοχής**, η Ε.Ε.Λ. στο εφετινό Συνέδριο έχει συγκροτήσει συνεδρίες που επικεντρώνονται στην **εφαρμογή** του **νέου Θεσμικού Πλαισίου** για τον έλεγχο των νοσοκομειακών λοιμώξεων σε χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας, με **αποδέκτες όλους** τους **επαγγελματίες υγείας**, αλλά και το **εξειδικευμένο προσωπικό** των νοσοκομείων.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί, υπογράμμισε η κ. Κοντοπίδου, ότι για **πρώτη φορά** μια **επιστημονική Εταιρεία** αναλαμβάνει την **πρωτοβουλία** να απευθυνθεί σε **υψηλόβαθμα στελέχη** των **Διοικήσεων των νοσοκομείων** αναδεικνύοντας τη **συμβολή** τους ως **καθοριστικό παράγοντα** στη βελτίωση του ζητήματος. Το **Forum των Διοικήτων** έχει οργανωθεί με την **στήριξη** του **Υπουργείου Υγείας** και του **Εθνικού Κέντρου Επιχειρήσεων Υγείας**.

ΕΙΣΗΓΗΣΗ κ. ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΚΑΡΑΪΣΚΟΥ

Για τις **υπέρογκες δαπάνες** που συνεπάγονται οι νοσοκομειακές λοιμώξεις και το **όφελος** από την **εφαρμογή Προγραμμάτων Πρόληψης και Ελέγχου Λοιμώξεων** έκανε λόγο η κ. Καραϊσκού, τονίζοντας ότι στο τεράστιο **άμεσο ιατρικό κόστος** έρχεται να **προστεθεί** και το **έμμεσο**, το οποίο σχετίζεται με την **απώλεια εσόδων** του ασθενή, τη **μειωμένη παραγωγικότητα**, το **διαφυγόν εισόδημα** του οικογενειακού περιβάλλοντος που βρίσκεται δίπλα στον ασθενή και τα **έξοδα** που κάνει.

Απάντηση στο μεγάλο αυτό ζήτημα αποτελεί η **υιοθέτηση ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Πρόληψης και Ελέγχου των Λοιμώξεων** και της **μικροβιακής αντοχής**, τόσο από τα **υγειονομικά συστήματα**, όσο και από την **κάθε υγειονομική μονάδα** ξεχωριστά. Γιατί η πρόληψη των λοιμώξεων είναι, πια, αναγκαία, όχι μόνο για την επιβίωση και την ασφάλεια των ασθενών, αλλά και για τη **βιωσιμότητα των ίδιων των υγειονομικών δομών**.

Επί του παρόντος, δεν υπάρχει **καμία άμεση αποζημίωση** στα νοσοκομεία για τον έλεγχο των λοιμώξεων, με αποτέλεσμα να **απαιτείται η λήψη οικονομικών αποφάσεων** σχετικά με τη **χρηματοδότηση δραστηριοτήτων** ελέγχου των λοιμώξεων. Οι **επαγγελματίες** στον έλεγχο των λοιμώξεων είναι εκείνοι που πρέπει να **συνδράμουν** και να **αναδείξουν** την **αξία** αυτών των δραστηριοτήτων στα **διοικητικά στελέχη**, τα οποία είναι **αντιμέτωπα** με **πολλές απαιτήσεις** και **συρρίκνωση των προϋπολογισμών**.

Εκείνο που θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη **κάθε Οργανισμός** που θα **επενδύσει** σε **προγράμματα ελέγχου λοιμώξεων** είναι ότι αυτά **δεν αποτελούν παραγωγούς εσόδων**, αλλά **κοστίζουν**, ενώ η **οικονομική απόδοση** της **επένδυσης** απαιτεί ένα **χρονικό διάστημα 2-3 ετών** για να **γίνει αισθητή**, προκύπτοντας μέσω των **θετικών κλινικών αποτελεσμάτων**, της **μείωσης των ζημιών**, της **αποφυγής του κόστους** και της **εκμετάλλευσης του κόστους ευκαιρίας** από την **απελευθέρωση ημερών νοσηλείας**. Για παράδειγμα, **δαπάνες ~ 300,000 Ευρώ** για ένα πρόγραμμα σε ένα νοσοκομείο μπορούν να **εξοικονομηθούν** από την **αποφυγή 10 βακτηριαιμιών** ή **9 λοιμώξεων χειρουργικού πεδίου**.

Με γνώμονα την **ορθολογική διαχείριση των πόρων**, η **ανάγκη για επένδυση σε τέτοια προγράμματα** είναι **πιο επιτακτική από ποτέ**, καθώς το **μέσο ετήσιο κόστος θεραπείας** είναι **4,6 φορές μεγαλύτερο** από το **μέσο όρο των δαπανών** για την **πρόληψη και τον έλεγχό** τους. Ως εκ τούτου, οι **σπάνιοι πόροι** του τομέα της υγείας θα **μπορέσουν, έτσι, να διατεθούν** για να **αυξήσουν την παραγωγικότητα των νοσοκομείων και τη θεραπεία περισσότερων ασθενών.**

«Στη συνεδρία του **Forum των Διοικητών**», επεσήμανε, τέλος, η κ. Καραϊσκού, «ευελπιστούμε σε μια **από κοινού προσέγγιση** του ζητήματος από **διοικητικά στελέχη**, που **λαμβάνουν αποφάσεις**, και **Προέδρους των ΕΝΛ**, που **συντονίζουν τον έλεγχο των λοιμώξεων** στα νοσοκομεία μας».

ΕΙΣΗΓΗΣΗ κ. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Τονίζοντας τη **μεγάλη σημασία** της **συμμόρφωσης των επαγγελματιών υγείας με τα μέτρα ελέγχου και πρόληψης** των λοιμώξεων, ο κ. Παπαδημητρίου σημείωσε ότι χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο **εμβολιασμός του ιατρικού, νοσηλευτικού και παραϊατρικού προσωπικού**. Οι επαγγελματίες υγείας αποτελούν μια **ειδική ομάδα υψηλού κινδύνου** και πρέπει να **εμβολιάζονται**, ούτως ώστε να είναι **θωρακισμένοι** έναντι των διαφόρων λοιμώξεων.

Για παράδειγμα όμως, η **εμβολιαστική κάλυψη** των επαγγελματιών του χώρου έναντι της γρίπης στην Ελλάδα κυμαίνεται σε **εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα**. Όπως προκύπτει από τα διαθέσιμα στοιχεία, την περίοδο **2014 – 2015** η «**συμμόρφωση**» του προσωπικού των δημοσίων νοσοκομείων στο εμβόλιο έφθασε περίπου σε ποσοστό **11%** του συνόλου των εργαζομένων, ενώ τη περίοδο **2013 – 2014** βρισκόταν στο **εντελώς απογοητευτικό 4%**.

Παράλληλα, άλλο ένα ζήτημα που **απασχολεί έντονα**, ειδικά τα τελευταία χρόνια, τα **Ελληνικά νοσοκομεία** είναι η **διαχείριση των ιατρικών αποβλήτων**. Το θέμα είναι μείζον, γιατί **άπτεται της Δημόσιας Υγείας και της προστασίας του περιβάλλοντος**, ενώ, παράλληλα, απαιτεί και **σημαντικούς πόρους**. Στο **Συνέδριο** το αντικείμενο αυτό θα αναλυθεί σε **ξεχωριστό φροντιστήριο**, το οποίο θα αναφερθεί στους **κινδύνους που συνδέονται με τα ιατρικά απόβλητα**, αλλά και στους **τρόπους ελαχιστοποίησης της παραγωγής τους, με ασφάλεια** για το προσωπικό, τους ασθενείς και τη Δημόσια Υγεία.

Καταλήγοντας, ο κ. Παπαδημητρίου εξήγησε ότι, δυστυχώς, στην Ελλάδα η **παραγωγή των ιατρικών αποβλήτων** παρουσιάζει το **φαινόμενο της «υπερδιαλογής»**, σύμφωνα με το οποίο τα **νοσοκομεία φαίνονται να απορρίπτουν πολύ μεγάλες ποσότητες «μολυσματικών» αποβλήτων**, σε αντίθεση με άλλες χώρες του εξωτερικού. Το πρόβλημα έγκειται στο γεγονός ότι, **εξαιτίας της επεξεργασίας αυτών των αποβλήτων, δυνητικά επιβαρύνεται το περιβάλλον**, ενώ και το **κόστος επεξεργασίας των «μολυσματικών»** ανέρχεται σε **1.000 – 2.000 Ευρώ ανά τόνο**, σε αντίθεση με τα **κοινά απορρίμματα**, για τα οποία το κόστος είναι περίπου **60 Ευρώ ανά τόνο**.